

NSRS

NEZAVISNI SINDIKAT JAVNIH SLUŽBI SRBIJE

Novi Sad, Trg Slobode 3, tel/faks: 025/42-00-93, 021/66-16-886, 023/51-57-57

e-mail: sindiso@sbb.rs, nsprv@mts.rs, nsprv.zr@mts.rs

ПЛАТНИ РАЗРЕДИ И ДАЉЕ „НА ДУГОМ ШТАПУ“ Плате и неправде остају

Након што су усвојени Закон о буџету за 2018. годину и пратећи системски закони запосленима у јавном сектору потпуно је јасно да ће (платне групе и) платни разреди сачекати још (најмање) годину дана и да је пропуштена, још једна, шанса да се (коначно) уведе ред у јавне службе. Утисак је да влада није довољно одлучна ни спремна за ову реформу. Иако се могло очекивати да ће платни разреди бити лакше прихваћени у државној управи, па и у јединицама локалне самоуправе (ЈЛС), а теже у јавним службама – здравству и социјалној заштити, просвети, култури, прилично обесхрабрује одлагање успостављања новог система сада већ трећу годину заредом. Тако је, још једном, пропуштена шанса да се уведе ред, а евидентно је да су управо јавне службе, у којима је око 350.000 запослених, биле „камен спотицања“, за разлику, рецимо, од централне државне администрације са око двадесет хиљада државних службеника.

Подсећамо, да будуће усклађивање зарада у јавном сектору неће подразумевати смањивање плата оним запосленима који тренутно имају неоправдано веће плате. То је нарочито важно за јавне агенције, или јавна предузећа које се често у јавности помињу због високих плата. Иако би у случају јавних агенција ефекат реформе са финансијског становишта био незнатан, с обзиром на мали број запослених у односу на друге делове система, овакво решење је веома проблематично, ако се посматра из угла праведности система и усаглашавања услова рада у јавном сектору. Не сме се заборавити да је само један од циљева реформе система плата финансијске природе (везивање фонда зарада за проценат БДП), док је такође важно успостављање транспарентног и праведног система.

У јавном сектору дисциплина у вези с платама годинама, заправо деценијама, била је врло слаба, а систем је био веома подложен одобравањима разних изузетака у појединим делатностима.

Владе су, мењале уредбе које одређују коефицијенте плата по три-четири пута годишње, а ови прописи препознавали су не само поједине делове система, када су, на пример, под притиском синдиката повећаване плате, него чак и неке институције, којима су, понекад без јасних критеријума, утврђивани нови износи зарада.

Некада су повећаване основице, некада коефицијенти, и тако смо доспели у хаос у којем не важи принцип да за једнак рад запослени у различитим деловима система имају једнаку плату. Стога је позитивна

најава из Министарства државне управе да ће убудуће бити онемогућено да се плате повећавају само у одређеним деловима јавног сектора. Иницијална идеја целе реформе била је да се, поред увођења дисциплине у систем, обезбеди да они који раде на пословима сличне сложености имају упоредиве плате. Рецимо, ако раде административне секретарске послове у било којој служби. Сада они имају различите плате.

Ипак, уколико се остане при намери да се никоме од запослених не смањи плата, циљ да они на истим пословима имају упоредиве плате сигурно неће бити постигнут, бар не у блиској будућности, јер је евидентно да држава није спремна да повећа укупну масу за зараде, а тиме ни да било коме повећа плате.

У новом систему биће тешко упоредиве плате оних који обављају најстручније послове, на пример плате хирурга и професора универзитета, али тај проблем ће, по свему судећи, бити решен тако што ће се дефинисати одређене категорије занимања и онда ће свако према утврђеним принципима бити сврстан у неку од њих, на основу којих ће се обављати расподела. Због тога је важно да се сва радна места вреднују на основу истих критеријума, под истим условима – према методологији коју предвиђа Закон о систему плата.

Социјално-економски савет није подржао усвајање закона којим би се уредио систем у јавним службама, што потврђује да ће највећи проблем бити управо у јавним службама. Иако понуђени нацрт предвиђа и неке изузетке из система, што само по себи није добро, синдикатима ни то није било довољно. Они су, чини се, наступали као да желе да сачувају постојеће стање, а не да подрже реформе.

Међутим, изненађује и то што поједини ресорни министри нису штитили интересе реформе читавог система, него су стали иза тренутних интереса ресора којима управљају. То се зове регулаторно заробљавање – када онај ко би требало да уређује одређену област ради за тренутне интересе оних којима управља.

Београд, 30.01.2018.

Хаџи Здравко М. Ковач, председник